

مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی جمهوری اسلامی ایران*

صورت مشروح مذاکرات جلسه علنی روز یکشنبه بیست و نهم تیرماه ۱۳۵۹

فهرست مندرجات

- شورای نگهبان
- ۱ - اعلام رسمیت جلسه و تلاوت آیاتی از کلام الله مجید .
 - ۲ - بیانات آقای دکتر سبحانی راجع به حضور شورای نگهبان در مجلس و اعلام اعتبار قانونگذاری مجلس
 - ۳ - بیانات آقای جنتی و افتخار جهرمی به نمایندگی از طرف اعضای -
 - ۴ - تصویب طرح دوفوریتی نمایندگان راجع به اجرای آئین نامه مصوب کمیسیون تدوین آئین نامه
 - ۵ - انتخاب آقای هاشمی رفسنجانی به ریاست مجلس و بیانات ایشان و بحث پیرامون نام گذاری مجلس
 - ۶ - پایان جلسه

جلسه ساعت نه و سی و پنج دقیقه به ریاست آقای دکتر یدالله سبحانی تشکیل شد

آن متن که در مجلس هست و به اطلاع خواهد رسید بنده اساسی فقهای شورارا برای معرفی قبلا قرائت میکنم جناب آقای احمد جنتی - جناب آقای لطف الله صافی - جناب آقای یوسف صانعی - جناب آقای غلامرضا رضوانی - جناب آقای عبدالرحیم ربانی - جناب آقای محمد رضا مهدوی کنی و اعضای حقوقدان شورای نگهبان بطریقی که آقایان انتخاب کرده بودند عبارتند از جناب آقای مهدی هادوی - جناب آقای حسین مهرپور - جناب آقای علی آراد - جناب آقای گودرز افتخار جهرمی - جناب آقای محسن هادوی و جناب آقای محمد صالحی . باین معرفی برای مجلس شورای نگهبان معرفی شده است و بنابراین اعتبار قانونگذاری مجلس اعلام میشود (تکبیر نمایندگان) اینک اگر آقایان فرمایشی دارند میتوانند بیانشان را بفرمایند . آقای جنتی از جمله فقهای شورای نگهبان صحبتی خواهند کرد .

۳ - بیانات آقای جنتی و افتخار جهرمی به نمایندگی از طرف اعضای شورای نگهبان جنتی - اعوذ بالله من الشیطان الرجیم ، بسم الله الرحمن الرحیم - الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام علی رسوله خاتم النبیین محمد و صلی الله علیه و آله الطیبین الطاهرین (نمایندگان) اللهم صل علی محمد و آل محمد و علی آله المعصومین و لاسیما امام المنتظر الحجة ثانی عشر روحی و ارواح العالمین لتراب مقدمه الفدا اعوذ بالله من الشیطان الرجیم، الذین ان سکناهم فی الارض اقام الصلوة و آتوا الزکوة و امروا بالمعروف و نهوا عن المنکر و لله عاقبة الامور جای بسی شکر است که خداوند متعال این منت را بر ملت مسلمان و مستضعف ایران نهاد و دشمن سرسخت و عنود و متکی به قدرتهای سنگین را از پای درآورد و ما را مشمول آیه شریفه و آیات شریفه ای در این مساق قرار داد که وزیردان نم علی الذین استضعفوا فی الارض و نجعلهم ائمة و نجعلهم الوارثین و نمکن لهم فی الارض و نری فرعون و هامان و جنودهم اسینهم ما کانوا یحذرون .

هرچه نسبت به این نعمت شکر گزاری کنیم کم است و از جمله وظایف شکر و قدردانی انجام مسؤولیتهاست که به عهده ما در این رابطه هست و باید تا آنجا که امکانات و وسع و قدرت ما ایجاب می کند سعی بکنیم حکومت اسلامی به معنای واقعی کلمه برقرار باشد و همانطوریکه خواست خدا و خواست مردم مسلمانی است که بعنوان اسلامی و بعنوان قرآن و بعنوان خدا بابانگهای الله اکبر حرکتشان را آغاز کردند آن خواسته ها عملی شود و کاری

۱ - اعلام رسمیت جلسه و تلاوت آیاتی از کلام الله مجید
رئیس - بسم الله الرحمن الرحیم ، جلسه رسمی است . آیاتی از کلام الله مجید قرائت میشود .

اعوذ بالله من الشیطان الرجیم
بسم الله الرحمن الرحیم

الله لا اله الا هو الهی القیوم لا تاخذه سنة ولا نوم له ما فی السموات وما فی الارض من ذالذی یشفع عنده الا باذنه و علم ما بین یدیه و ما خلفهم و لا یحیطون بشی من علمه الا بما شاء و سع کرسیه السموات و الارض و لا یوده حفظهما و هو العلی العظیم لا اکراه فی الدین قد تبین الرشد من الغی فمن یکفر بالطاغوت و یؤمن بالله فقد استمسک بالعروة الوثقی لا انفصام لها و الله سميع علیم الله ولی الذین امنوا یخرجهم من الظلمات الی النور ، و الذین کفروا اولیاءهم الطاغوت یخرجونهم من النور الی الظلمات و لکن اصحاب النار هم فیها خالدون .

(صدق الله العلی العظیم)

(نمایندگان - اللهم صلی علی محمد و آل محمد) .

(از آیه ۲۵۴ الی آیه ۲۵۷ سوره بقره)

۲ - بیانات آقای دکتر سبحانی راجع به حضور اعضای شورای نگهبان در مجلس و اعلام اعتبار قانونگذاری مجلس

رئیس - با انتخابی که مجلس در جلسه گذشته نسبت به اعضای حقوقدان شورای نگهبان نمودند شورای نگهبان کامل شد و از آقایان دعوت بعمل آمد و امروز تشریف آورده اند که بعد از معرفی آقایان و همچنین صحبتی که دو نفر از آقایان در مجلس خواهند فرمود بر طبق اصل ۹۳ و ۹۱ قانون اساسی اعتبار قانونگذاری مجلس شورای اسلامی ایران از امروز پایدار میشود و مجلس در مراحل قانونگذاری وارد خواهد شد ، آنطوریکه وظیفه اش محول شده است انشاء الله چنانکه آقایان مسبق هستند اعضای شورای نگهبان قانون اساسی دو دسته هستند یک دسته اعضای فقهای شورای نگهبان هستند که از طرف مقام رهبری معرفی شده اند ، معرفی این آقایان قبل از جرائد و همچنین در رسانه های گروهی قبلا به عمل آمده است امروز هم من آماده بودم که همان متن فرمان امام را راجع به معرفی آقایان در مجلس قرائت کنم اما چون آن متن آماده نبود همین اندازه به خاطر آقایان متذکر میشوم که شنیده اید و عنداللزوم بعداً هم اگر لازم باشد

* - در جلسه علنی شماره بیست و یکم (۱۳۵۹/۴/۳۱) با تصویب ماده واحده ای نام «مجلس شورای ملی» به «مجلس شورای اسلامی» تغییر یافت.

میخواهیم که بما توفیق دهد این امانت را بخوبی نگهداریم و حفظ نمائیم امروز ملت اسلام و بخصوص ملت ایران چشم امید به مجلس دارند مردم میخواهند که مجلس با قاطعیت هرچه بیشتر احکام اسلامی را یکی بعد از دیگری پیاده کند. میخواهند که بر اساس اصل ۷۶ قانون اساسی مجلس در تمام امور کشور تحقیق و تفحص نماید و نظارت داشته باشد همه ما وظیفه داریم که فقط باسلام عزیز و سلطنتمان فکر کنیم و جز رضای خداوند تبارک و تعالی چیزی نخواهیم وقتی در این جهت بودیم مسلماً امام است و ملت شریف ایران هم راضی خواهند بود.

سلطنت ما امروز گرفتاریها و مشکلات فراوان دارد حل این مشکلات جز با اتحاد همه نیروهای اسلامی و حرکت قاطع و مکتبی امکان پذیر نیست نباید بگذاریم که خون شهدای اسلام بهدر رود اهمال و سستی خیانت است همه باید دست بپست هم بدهیم و پشت سر رهبر کبیر انقلابان حرکت کنیم تا بحول و قوه الهی مشکلات را یکی بعد از دیگری پشت سر گذاریم و جامعه ای اسلامی بوجود آوریم که نمونه ای باشد نه تنها برای ممالک اسلامی بلکه برای ممالک غیر مسلمان پیروزی انقلاب و تحقق اسلام در ایران با شکست همه قدرتهای طاغوتی در سراسر جهان خواهد بود. و این خود مقدمه ایست برای ظهور حضرت مهدی ارواحنا له الفداء.

بار دیگر از درگاه خداوند متعال سئالت داریم که ما را در انجام وظیفه ای که بما سپرده اید کمک فرماید و از لغزشها و خطاها مصون و محفوظ دارد. والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته.

۴ - تصویب طرح دوفوریتی نمایندگان راجع به اجرای آئین نامه مصوب کمیسیون تدوین آئین نامه

رئیس - پس از این معرفی مجلس وارد مرحله جدیدی می شود و وظایفی برعهده هیأت رئیسه سوقت است که باید بلافاصله به آن اقدام شود. برطبق آئین نامه یعنی قانون مصوبی که از شورای انقلاب گذشته است تصریحی بر این امر است که بلافاصله پس از معرفی شورای نگهبان انتخاب هیأت رئیسه دائم صورت گیرد. اما تصریح قانون اساسی در فصول مختلف متذکر است و کما اینکه چند نفر از آقایان هم در جلسه گذشته متذکر شدند مقدمه باید آئین نامه داخلی مجلس بتصویب برسد که برطبق آن آئین نامه هیأت رئیسه بلافاصله شروع به عمل کند. آقایان مسبقاً هستند که از ابتدای تشکیل شعب کمیسیونی برای تدوین آئین نامه داخلی مجلس معین شد و این کمیسیون هفته گذشته و حتی هفته ماقبل به اطلاع رسانید که مطالعه شان را در این زمینه کامل کرده اند و گزارشش را هم داده اند و تکثیر هم شده است و به اطلاع آقایان هم رسیده است. بنابراین فعلاً ناگزیر هستیم برطبق تصریحی که در قانون اساسی شده است نسبت به آئین نامه داخلی تصمیم گیری می کنیم، مسلم است که وارد میشود در بحث مجلس اما برای اینکه زودتر بتوانیم استفاده کنیم و مجلس بتواند به آن وظایفی که برعهده دارد و انتظار هم میرود که زودتر وارد این مراحل بشویم، در درجه اول معرفی دولت و همکاری دولت و مجلس برای رفع مشکلات سلطنت و واقف شدن به اوضاع داخلی و خارجی سلطنت همه اینها ایجاب می کند که زودتر به تعیین هیأت رئیسه پردازیم و برای اینکار ناچار میشویم که برای آئین نامه در وقت صرفه جوئی بکنیم. این است که طرحی از طرف عده ای از آقایان نمایندگان بعنوان طرح دو فوریتی رسیده است که قرائت میشود و بعد از آن مجلس آماده است که درباره این طرح تصمیم گیری کند. و اگر این طرح را قبول داشته باشند این آئین نامه لااقل برای مدتی بطور سوقت محور عمل هیأت رئیسه دائم قرار گرفت و بعد از مدتی که در طرح معین شده است و اگر آقایان هم تأیید کردند بعد از آن زمان، آئین نامه در مجلس مطرح خواهد شد و نسبت به یک یک موادش بحث و گفت و گو خواهد شد این است که حالاً آن طرح آقایان را که با قید دوفوریت پیشنهاد کرده اند قرائت می کنم برای این طرح چون قید دوفوریت کرده اند و مجلس هم وارد مرحله قانونگذاری شده است و آن آئین نامه هم هنوز مطرح نشده است که در باره طرح های دو فوریتی چه باید کرد؟ آنچه را که بنده شخصاً در مورد لوایح دوفوریتی خاطر هست از این قرار است که اول مجلس باید به یک فوریت آن رای بدهد و بعد رای به دو فوریت آن بدهد آنوقت اگر به هر دو فوریت رای دادند بلافاصله پیشنهاد مطرح خواهد شد. برای حضور ذهن بیشتر شما اول طرح را میخوانیم و بعد نسبت به فوریت اول و دوم آن

بشود که هم خدا و هم بندگان مؤمن و مسلمان خدا راضی باشند آیه قرآن میفرماید الذین ان مکنهم فی الارض اقام الصلوة اتوا الزکوة و امروا بالمعروف نهوا عن المنکر موقعی که مکتبی بدست آمد. بندگان خدا در آن مکتب و از قدرت برای اقامه صلوة استفاده می کنند رابطه بین بندگان و خدا را محکم می کنند، پیوند انسان و خدای خود را تحکیم می کنند و رابطه بین انسانها را از نظر تأمین امور مادی و رسیدگی به وضع مستضعفین تحکیم می کنند و آنچه خیر و پسندیده است اجرا می کنند و آنچه اعمال ناپسند است و منکر جلوگیری می کنند و شاید بهترین وسیله برای امر بمعروف و نهی از منکر عمل باشد یعنی عمل ما باید نشان دهد معروف چیست و چگونه باید به معروف عمل کرد. مجلس شورا همینطور که از نامش پیدا است مجلس مشورت است یعنی مسأله ای مطرح میشود و شور میشود و با کمال حسن نیتی که همه دارند که باید چه کرد و آیا صلاح اسلامی و مسلمین در این موضوع چیست؟ مصلحت اندیشی کنند از فکر همدیگر استفاده کنند اگر نارسائی در یک فکر باشد افکار دیگر جبران می کند و بعد به یک توافق نسبی و یا کلی میرسند و مصلحت اسلام و مسلمین را تأمین می کند، این طبیعت مجلس شورا است و وقتی اسلامی شد این قضیه باید با تأکید بیشتر رعایت شود جنبه جدل و منازعه و کشمکش هیچ نباید در مجلس ما باشد که هر کجا جدل آمد چهره حق پوشیده میشود و امکان ندارد بین دو نفر بحث درگیر شود ولو در یک مباحث ساده علمی و رنگ جدل پیدا بکند و حق جلوه کند، محال است و ما این مسأله را مخصوصاً برادران اهل علم در مدرسه آموخته ایم که بر سر مسائل علمی همیشه اختلاف نظر بوده و همیشه استدلالها از طرفین بوده است و همیشه صفا و صمیمیت و برادری و دوستی هم بوده است و کلی و جزئی مسائل از نظر اسلام این است بحث ممکن است سروصدائی داشته باشد اما نه در حد منازعه و کشمکش و درگیریهای تند و ما امید داریم عملاً به مردمان نشان بدهیم و مردم بفهمند که مجلس، مجلس سرتا پا اسلامی است جز حسن نیت مطلبی حکومت نمی کند و علاوه بر آن حسن نیت طرز ادای مطالب و طرز برخوردها هم کاملاً اسلامی است چون گاهی ممکن است حسن نیت باشد ولی برخورد صحیحی نباشد و این هر دو مسأله باید رعایت شود. ما باید امام زمان علیه السلام را ناظر مجلس بدانیم علاوه بر اینکه خدا سميع و بصیر است و بر همه جا محیط و همه جا ناظر، مسؤلیت سنگین خودمان را در مقابل خدا و اولیاء خدا حس کنیم و چیزی جز رضای خدا نخواهیم و زیاد در سیره اسیر المؤمنین، در سیره رسول الله صلی الله علیه و آله و در سیره ائمه علیهم السلام دقت کنیم و مطالعه سیره داشته باشیم و مطالعه قرآن داشته باشیم و ببینیم اگر در این مجلس ما امام صادق علیه السلام حضور داشت و یک طرف قضیه بود و میخواست رأی بدهد و بر این رأی استدلال بکند بینش ما اینست که چه جوری کار میکرد. آنچه ما از مجموعه سیره دریافته ایم آن است که اگر ایشان حضور داشتند چه میکردند طرز تلقی و برخورد چه جور بود. ما هم همانجور رفتار بکنیم و این مجلس برای دنیامونه باشد و بتواند بفهماند که اگر اسلام حاکم شد معروف است و منکر. معروف پیاده میشود. منکر برداشته میشود و هر کسی خواست برخلاف این رفتار بکند جلویش گرفته میشود.

مرقوم فرمودند که امروز راجع به شهدای پاسدار عزای عمومی اعلام شده است به این منظور بنده هم اعلام فاتحه می کنم. فاتحهای به روح این شهیدان عزیز و از جان گذشته در راه اسلام بفرستیم. بنده عرایضم را تمام می کنم و بیشتر از این وقت عزیز مجلس را نگیرم ما امیدواریم که انشاء الله همان جوری که رضای خدا است عمل شود و مقررات مجلس از حدود کتاب و سنت و از حدود قانون اساسی تجاوز نکند که به خواست خدایم کند و چنانچه احیاناً غفلتی شد شورای نگهبان آمادگی کامل دارد آن وظیفه را که بین خود و خدا دارد و آن مسؤلیتی سنگین که از جانب خدا و از جانب امام به عهده اش گذاشته شده است به بهترین وجه ایفا کند. والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته.

رئیس - از آقایان حقوقدانان، آقای افتخار جهرمی صحبتی دارید بفرمائید.

افتخار جهرمی - بسم الله الرحمن الرحیم، ابتدا از جانب خود و برادران حقوقدان عضو شورای نگهبان از نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی که بما اعتماد کرده اند تشکر می نمایم وظیفه بسیار سنگینی از طرف قانون اساسی بما محول شده است امیدواریم که بتوانیم در انجام وظایف خود کوشا و این وظیفه را بنحو احسن انجام دهیم امانتی بما سپرده اید که از خداوند تبارک و تعالی

رای گیری خواهیم کرد. لطفاً طرح را قرائت بفرمائید (یکی از نمایندگان) - در این مورد تذکر نظامنامه ای دارم.

رئیس - اجازه بفرمائید اول بخوانند بعد اگر تذکر داشتند بفرمائید البته هنوز نظام نامه ای در اختیار نیست.

محللاتی - قبل از اینکه این طرح مطرح بشود یک تذکری دارم اجازه بفرمائید عرض کنم.

رئیس - خوب ممکن است شما با تذکرتان باعث بشوید که دیگران هم تقاضا کنند و من میترسم که رشته مطلب از دست برود، معذک بفرمائید.

محللاتی - قبل از آن که این آئین نامه و این طرح مطرح بشود یک مسأله ای که مکرر آقایان تذکر داده اند روشن بشود و آن این است که همین آئین نامه اسمش و همینطور اسم مجلس باید مجلس شورای اسلامی باشد و دیگر برای همیشه مجلس شورای ملی نباشد خواهش می کنم اول تکلیف این را روشن بفرمائید.

رئیس - آقا، خارج از این بحث است.

محللاتی - خارج نیست شما آئین نامه برای چه درست می کنید آئین نامه برای مجلس شورای اسلامی یا مجلس شورای ملی؟

رئیس - بعد این ها مطرح میشود حالا بگذارید این مسائل مطرح بشود. محللاتی - در ابتدای این آئین نامه هم نوشته شده است که محل تشکیل

مجلس شورای ملی جمهوری اسلامی ایران، اول این را روشن بفرمائید. خلخالی - باید تکلیف روشن بشود، قبل از ورود به این جا اسم این مجلس

معلوم بشود که مجلس شورای اسلامی است یا مجلس شورای ملی؟ رئیس - این عبارت ها و امثال این ها بعداً وقتی میخوانند عملاً درست

معین خواهد شد. خلخالی - تعلل درست نیست.

رئیس - فعلاً اولین کاری که ما باید بکنیم تصویب آئین نامه داخلی است در این باره پیشنهادی کرده اند که اول آئین نامه مطرح میشود و بعد

موضوعات دیگر. خلخالی - وکلای محترم مجلس هستند و شورای نگهبان هم هستند و در این جا بنظر من تکلیف را روشن بفرمائید و اسم مجلس را در نوشته های

مجلس شورای اسلامی بنویسید. رئیس - فعلاً اجازه بدهید پیشنهاد مطرح بشود آقا این ها هم عمل شده

است. خلخالی - هیچ هم عمل نشده است و شما فقط تکیه بر حرف های خودتان

دارید همه اش سیرمائید ملی چه موقع عمل شده؟ هیچ عمل نشده، در نوشته ها هیچوقت مجلس شورای اسلامی نوشته نشده است همه اش نوشته اند مجلس شورای

ملی، سه ماه است دارید این مسأله را طول میدهید. رئیس - آقا بیشتر از این وقت را نگذرانید، بگذارید بر طبق اصول پیش

برویم، و بمنظور شما هم میرسیم. توکلی - تذکر آئین نامه ای دارم.

رئیس - آقای توکلی بفرمائید.

توکلی - توجه همه را به این نکته جلب می کنم بخصوص نظر آقای خلخالی را که تا مجلس برای قانونگذاری آماده نشود نمیتواند چنین کاری را

بکند و مجلس وقتی برای قانونگذاری آماده میشود که آئین نامه داخلی داشته باشد، الان آئین نامه تصویب میشود اولین کاری که مجلس می کند این است

که بلافاصله اسم خودش را قانونی می کند این موضوع مسأله مشکلی را درست نمی کند.

رئیس - طرح قرائت شود. (بشرح زیر قرائت شد)

بسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی نظر به اینکه هیأت رئیسه منتخب برای اداره مجلس و اجازه نطق ها و گذراندن لوایح قانونی و طرح ها و تصویب

آئین نامه ها از اولین قدم کار خود احتیاج به ملاحظه عمل و آئین نامه داخلی مصوب دارد که در حال حاضر فاقد آن می باشد ما اسضاء کنندگان این طرح قانونی

ماده واحده ذیل را با قید دو فوریت پیشنهاد می کنیم.

ماده واحده - آئین نامه داخلی تنظیمی کمیسیون تدوین آئین نامه که مشتمل بر ۱۸۰ ماده و ۳ تبصره می باشد بصورت آزمایشی موقت دو ماهه ملاحظه

عمل اداره مجلس خواهد بود نمایندگان محترم میتوانند در ظرف یک ماه اول پیشنهاد های اصلاحی و تکمیلی خود را به هیأت رئیسه برای ارجاع به کمیسیون بدهند کمیسیون آن ها را بررسی نموده و در ظرف ده روز متن تکمیل شده جدید را برای طرح و تصویب در جلسه علنی تقدیم هیأت رئیسه خواهد کرد.

رئیس - فوریت این مسأله مطرح است.

معین فر - من با فوریت این مسأله مخالفم.

رئیس - مخالفید؟ تشریف بیاورید.

یکی از نمایندگان - آقای دکتر اگر اجازه میدهید راجع به این آئین نامه من یک پیشنهادی دارم.

رئیس - خیر آقا هنوز مطرح نشده است. چون پیشنهاد و تقاضای دو فوریتی کرده اند اول اجازه بدهید ما ببینیم نظر مجلس درباره این دو فوریت چیست.

آقای معین فر میخواهند در مخالفت با فوریت اول صحبت کنند.

یکی از نمایندگان - اسم اسضاء کنندگان را آقای دیالمه نخوانند.

دیالمه - هفده نفر از آقایان اسضاء کرده اند.

رئیس - پیشنهاد کرده اند «اگر لازم میدانید برای اطمینان خاطر آقایان نمایندگان اسامیشان را هم بخوانید» اگر قبول دارید به گفتن تعداد همین هفده نفر قناعت بشود. در غیر این صورت اسامی را بخوانید، (همه نمایندگان).

عده ای از نمایندگان - بخوانید آقا، بخوانید. اسامی را بخوانید آقا، بله حتماً هم بخوانید.

رئیس - بخوانید آقا.

منشی - آقایان: پرویز ملک پور، علی غفوری، اسحق فرهمند پور، محمد محمدی، سید محمد مهدی جعفری، رجائیان، رضا اصفهانی، غفور خلخالی، صلاح الدین بیانی، برومند، عباسی، حجت کشفی، صباغیان، بقیه هم خوانند

نمیشود.

رئیس - فوریت مسأله مطرح است آقای معین فر، خواهش می کنم راجع به فوریت صحبت بفرمائید.

معین فر - بله راجع به فوریت صحبت می کنم. بنده ضمن اینکه معتقد

هستم هر چه زودتر باید به اسرار قانونگذاری اقدام کرد و تأخیری در این باره راه

ندهد، معتقد به رعایت اصول و ضوابط هم هستم آن چیزی که باعث شد

جناب آقای رئیس قانون مصوب شورای انقلاب را که تا کنون بر آن عمل میکردیم و احترامش را هم داشتیم در این مورد بخصوص کنار بگذارند و آئین نامه را

مقدم بر انتخاب هیأت رئیسه بدانند تمسک به این اصل قانون اساسی است که

پس از برگزاری انتخابات جلسات مجلس شورای ملی با حضور دوسوم مجموع نمایندگان رسمیت مییابد و تصویب طرح ها و لوایح طبق آئین نامه مصوب داخلی

انجام میگردد ابتدا خواستم این نکته را عرض کنم که شورای انقلاب به این مسأله توجه داشته و عملی برخلاف قانون اساسی انجام نداده است در قانون که

تصویب کرده بحث تصویب لوایح و طرحها نبوده است. انتخاب هیأت رئیسه

مجلس به عنوان طرح و لایحه تلقی نمیشود بنابراین آنچه در قانون مصوب شورای انقلاب هست کاملاً موافقت دارد با اصل شصت و پنجم قانون اساسی و راه را باز

می کند برای بحث در مورد آئین نامه ای که باید مورد تصویب نمایندگان محترم قرار بگیرد این نکته را عرض کرده باشم. بنابراین الان اگر خواهیم آن قانون

را کنار بگذاریم و مخدوش جلوه بدهیم کلیه اعمال ما تا کنون مخدوش است ناگزیر هستیم ابتدا آن قانون را در نظر بگیریم. تنها مسأله ای که این جابجایی

میآید این است که وقتی که ما خواستیم هیأت رئیسه مجلس را انتخاب کنیم بر طبق چه ضوابطی و چه آئین نامه ای باشد؟

بنابراین اگر دفاعی بخواهیم تازه روی این مسأله بکنیم و بگوئیم جناب رئیس کار اشتباهی نکرده اند که این موضوع را مطرح کرده اند به عنوان مقدمه ای

بر تعیین هیأت رئیسه که نحوه انتخاب اعضای هیأت رئیسه را معین بکند به عنوان مقدمه آئین نامه ای لازم است این سؤال الان پیش می آید که آیا آئین نامه

کلاً تماسش لازم است یا آن مقدمه ای که برای این کار بخصوص مورد نیاز

است یعنی نحوه انتخاب هیأت رئیسه بنظر بنده این دومی. یعنی بر فرض اینکه

این آئین نامه ای که بتصویب کمیسیون رسیده بخواهیم در نظر بگیریم تنها

استفاده ای که میتوانیم بکنیم این است که قسمتی که مربوط به انتخاب هیأت

رئیس است این را ما قبول می کنیم و به عنوان مقدمه کار انتخاب هیأت

رئیس برای خودمان محترم می شماریم و آئین نامه را بعد از این که هیأت رئیسه

مجلس معین شد مورد بحث قرار میدهیم و اما چرا بنده این عرض را میکنم

طور نیست که بعضی از مواد در اوایل کار مجلس پیش خواهد آمد و بعضی از مواد را بعداً احتیاج پیدا خواهیم کرد با توجه به این مسأله در کمیسیون به این نتیجه رسیدند آقایان که همه اینها یکجا باید تدوین بشود و تقدیم مجلس بشود. این که میفرمایند تنها آن مواد مربوط به هیأت رئیسه تصویب بشود و فوریت را قبول نمی کنند و منظور این است که بحث بشود روی موادی حداقل بحث بشود روی این کلیات این طوری نیست هیأت رئیسه بعد از آن که انتخاب شد ابزاری لازم دارد و آئین نامه ای لازم دارد که با آن آئین نامه کار بکنند یعنی همان اولین جلسه را باید مطابق آئین نامه اداره بکنند این صحبتها در کمیسیون شده بود و به این جهت بود که کمیسیون این پیشنهاد را هم داد و بنظر من آن پیشنهادی که هفده نفر از آقایان نمایندگان داده اند برای این بوده که هر چه زودتر این آئین نامه به تصویب برسد تا مجلس قادر بکار بشود مطابق آن اصل بعدی هم تمام مسائل و فعالیت های مجلس بدون آئین نامه ممکن نیست حالا مسأله اسم مجلس که البته آن یک مسأله دیگری است آن یک اسری است جداگانه اما قطع نظر از آن بدون آئین نامه انتخاب هیأت رئیسه هیچ مشکلی را حل نخواهد کرد و هیأت رئیسه بعداً معطل خواهد ماند که مطابق چه ضوابطی مجلس را اداره کند.

رئیس - بیان مخالف و موافق را شنیدیم و حالا مسأله فوریت این طرح مطرح است آقایان من رأی میگیرم که بلافاصله وارد بحث پیشنهاد بشویم. آقایانی که با فوریت این پیشنهاد موافق هستند که بلافاصله پیشنهاد مطرح بشود قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) دوفوریتی طرح تصویب شد. ماده واحده قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

ماده واحده - آئین نامه داخلی تنظیمی کمیسیون تدوین آئین نامه که مشتمل بر ۱۸۰ ماده و ۳ تبصره میباشد بصورت آزمایش موقت دو ماهه ملاحظه عمل اداره مجلس خواهد بود نمایندگان محترم میتوانند در ظرف یکماه اول پیشنهادهای اصلاحی و تکمیلی خود را به هیأت رئیسه برای ارجاع به کمیسیون بدهند کمیسیون آنها را بررسی نموده در ظرف ده روز متن تکمیل شده جدید را برای طرح و تصویب در جلسه علنی تقدیم هیأت رئیسه خواهد کرد.

دکتر آیت - اخطار نظامنامه ای دارم.

رئیس - آقایانی که میخواهند میتوانند نسبت به این متن تقاضای صحبت بفرمایند.

دکتر آیت - اخطار نظامنامه ای مقدم است اولاً همان طور که خودتان هم اشاره کردید سبک رأی غلط بود، اول میبایستی به فوریت اول رأی گرفته شود مخالف و موافق صحبت بکنند بعد مجدداً فوریت دوم مطرح بشود باز مخالف و موافق صحبت بکنند دوفوریت تصویب بشود ثانیاً این «تصویب شد» را من اصلاً قبول ندارم.

شما با چند رأی تصویب می کنید؟ همینطوری نگاه می کنید و می گوئید تصویب شد؟ چند نفر در مجلس هستند و چند نفر رأی داده اند.

رئیس - اکثریت را دیدم.

دکتر آیت - تخمینی نمیشود حرف زد باید خیلی صریح و آشکار معلوم بشود که چند نفر موافق و چند نفر مخالف هستند و آن مشخص بشود.

رئیس - گزارشی که منشی ها دادند اکثریت بود.

دکتر آیت - منشی ها به چه صورت گفتند خوب الان به ما بگویند که چند نفر مخالف بود و چند نفر موافق؟ آراء باید دقیقاً شمرده بشود و اینطور قبول نیست.

رئیس - آقایانی که بترتیب تقاضای صحبت کرده اند صحبت خواهند کرد آقای فاضل بفرمائید.

فاضل - بسم الله الرحمن الرحيم. با تصویب فوری آئین نامه موافقت دارم در عین حال یک پیشنهادی هم دارم و آن این است که در انتخاب اعضای هیأت رئیسه آئین نامه مصوبه شورای انقلاب و آئین نامه مصوبه کمیسیون تدوین آئین نامه اختلاف دارد در آئین نامه شورای انقلاب آمده است که اعضای هیأت رئیسه غیر از رئیس یکجا و با اکثریت - نسبی، در آئین نامه جدید آمده است که «هر کس، هر کدام جداگانه» من پیشنهاد می کنم که این دو طرح را به رأی بگذارید تا ما بدانیم انتخاب اعضای هیأت رئیسه، نواب و منشی ها به چه ترتیب باشد آیا یک جا باشد یا هر یک جداگانه؟ پیشنهاد دوم، مدت هیأت رئیسه را یکسال گذاشته اند نظر به اینکه اکثراً از افراد آشنائی ندارند اداره چنین مجلسی

و چرا می گویم یک دفعه چکی نیاثیم ۱۸۳ یا بیشتر یا کمتر ماده را قبول بکنیم. آن علت دارد و علتش هم این مطالبی است که چند بار این جا ذکر شده جناب محلاتی و جناب خلخالی این جا گفتند ما وقتی که آئین نامه را قبول بکنیم یعنی ما قبول کرده ایم همان ابتدا اسم مجلس را در حالیکه ما به اختلاف است و باید روی آن صحبت بشود بنابراین نمی توانیم تلویحاً در لباس یک آئین نامه یک مطلبی را قبول بکنیم. مطلب دیگری که بنظر من خیلی مهم است و اگر احیاناً شما عرایض بنده را قبول نکردید و دو فوریت را تصویب کردید بنده هم روی آن صحبت خواهم کرد، تعلیق بعضی از نمایندگانی است که اعتبارنامه ها ایشان تصویب نشده است یعنی اگر تا دو ماه سه ماه یا چهار ماه دیگر به هر علتی اعتبارنامه بعضی از نمایندگان تصویب نشود آن ها معطل هستند بعد من روی آن مفصلاً صحبت خواهم کرد اگر برسیم به آن مرحله ای که دو فوریت تصویب بشود. پیشنهادی که بنده دارم این است که فوریت را قبول نکنیم به علت اینکه احترام آن قانونی که شورای انقلاب تصویب کرده کما اینکه تا حالا این احترام را داشته ایم این احترام را قائل بشویم و قبول بکنیم حتماً وارد انتخاب هیأت رئیسه شویم اگر مشکلی در نحوه انتخاب هیأت رئیسه فکری میکنم هست تنها مطلبی را که قبول می کنیم این است از آئین نامه ای که گذشته آن قسمتی که مربوط به نحوه انتخاب هیأت رئیسه است مورد قبول ما هست و لاغیر، بقیه آئین نامه موافق است که هیأت رئیسه انتخاب شد و در حضور هیأت رئیسه دائمی مجلس آن کار انجام بشود، متشکرم.

رئیس - در موافقت با فوریت امر که این آئین نامه بلافاصله مطرح بشود اگر آقایان فرمایشی دارند بفرمایند. چون آقای معین فر در مخالفت آن صحبت فرمودند و در متن پیشنهاد هم وارد شدند.

محمد مجتهد شبستری - چون این مسأله در کمیسیون مورد بحث قرار گرفته، میخواستم در موافقت با فوریت عرایضی را عرض کنم.

رئیس - بله بفرمائید.

محمد مجتهد شبستری - بسم الله الرحمن الرحيم. اصلی که جناب آقای معین فر خواندند، اصل شصت و پنجم قانون اساسی بود بلافاصله بعد از آن اصل، اصل شصت و ششم قرارداد که آن اصل شصت و ششم به این ترتیب است «ترتیب انتخاب رئیس و هیأت رئیسه مجلس و تعداد کمیسیون ها و دوره تصدی آنها و امور مربوط به مذاکرات و انتظامات مجلس بوسیله آئین نامه داخلی مجلس معین میگردد این اصل صریح است در این که تمام فعالیت های مجلس پس از این اعم از انتخاب رئیس و هیأت رئیسه و تعداد کمیسیون ها که بنده توجه میدهم روی این نکته در کمیسیون تدوین آئین نامه هم صحبت شدیکی از کارهایی که بلافاصله مجلس باید انجام بدهد تا توانای کار بشود تقسیم افراد به کمیسیون هاست تا ما کمیسیون های متعدد نداشته باشیم توانائی کار را نخواهیم داشت همه اینها و حتی دوره تصدی آنها امور مربوط به مذاکرات و انتظامات مجلس هر چه که مربوط به مذاکرات و انتظامات مجلس است همه اینها بوسیله آئین نامه داخلی مجلس معین میگردد توجه دارید که آئین نامه داخلی مجلس چیزی است در عرف قانونگذاری که مجلس آن را تصویب می کند به عنوان آئین نامه داخلی. آنچه که شورای انقلاب در چند ماده بعنوان ضرورت تدوین کرده بود و مجلس ناچار بود به آن عمل بکند تا بتواند به این جا برسد و به این مرحله برسد آن آئین نامه داخلی مجلس نبود آن موادی بود که شورای انقلاب تصویب کرده بود و میبایست به آن عمل میشد که مجلس تا اینجا نتواند بیاید این یک نکته است. نکته دیگری که باز در آنجا روی آن صحبت شد این است که از همان اول که آقایان در کمیسیون آئین نامه مشغول تدوین آئین نامه شدند این کاملاً واضح بود که تدوین آئین نامه طول خواهد کشید بعضی از آقایان حاضر در کمیسیون پیشنهاد کردند که مطالب را الهم فالاهم بکنیم مطالب ضروری تر و لازم تر را اول به تصویب برسانیم و مطالبی که خیلی لازم نیست و در درجه دوم هست یا از لحاظ زمان بعداً مورد اختلاف خواهد شد آن ها بعداً تصویب بشود و بنابراین آئین نامه در دو قسمت تقدیم مجلس بشود این پیشنهاد در آنجا داده شد بعد معلوم شد که این عملی نیست بدلیل اینکه تقریباً از این ۱۸۰ ماده تقریباً بنده میتوانم به جرات عرض کنم که ۱۷۰ ماده آن همه از مسائلی است که از اولین ساعات شروع مجلس بکار رسمی ممکن است پیش بیاید و مواردی پیش می آید که در آن موارد باید به این مواد استناد بشود این

هم یک مزایای خاصی دارد من پیشنهاد می‌کنم مدت انتخاب هیأت رئیسه اول چهار ماه یا حد اکثر شش ماه باشد تا استعداد هیأت رئیسه ثابت بشود اگر مورد پسند آقایان بود بعد از شش ماه تمدید میشود....

رئیس - من مجبورم که کلام شما را قطع کنم شما هیچ توجه نفرمودید که پیشنهاد چیست؟ پیشنهاد شده است آئین نامه ای را که کمیسیون تدوین آئین نامه تهیه کرده است و به اطلاعات رسیده است این محور بحث این ساعت باشد نه این که مدت اعتبار هیأت رئیسه چه مدت باشد طبق همین آئین نامه پیشنهاد شده است که فعلاً این آئین نامه محور بحث باشد و بطور موقت بر طبق این عمل بشود یعنی برای مدت دو ماه و بعد از دو ماه باید این صحبت‌هایتان را بفرمائید، اول نظرتان را بدهید و بعد وقتی در مجلس مطرح میشود صحبت هم بفرمائید الان بحث این موضوع را نباید بفرمائید شما نسبت به این پیشنهاد باید نظرتان را بفرمائید.

فاضل - این مربوط به خود هیأت رئیسه است.

رئیس - شما اصلاً توجهی نکردید که باید در مورد مواد آئین نامه نظر داده بشود. آقای رضا اصفهانی بفرمائید.

اصفهانی - بسم الله الرحمن الرحیم، آن مطالبی که آقای معین فرگفتند بنظر میرسد که با آنچه که آقای شبستری گفتند متضاد باشد و چون آقای معین فر صریحاً طبق اصل شصت و پنجم گفتند که لوائح و طرح‌ها توسط نمایندگان مطرح و تصویب میشود اما آقای شبستری آئین نامه را که خواندند گفتند که حتی آن آئین نامه داخلی و همه کارها... در صورتی که بین این دو را میشود جمع بندی کرد و آن اینکه، آنچه که در آن جانوشته است لوائح و طرح‌ها نمیخواهد بگوید که فقط لوائح و طرح‌ها چون کار مجلس رسیدگی به طرح‌ها و لوائح هست پس میتوان بین اصل شصت و پنجم و اصل شصت و ششم را جمع کرد و در نتیجه الان باید آئین نامه داخلی مطرح بشود و یا به همان شکلی که گفتند تصویب بشود و مطابق آئین نامه داخلی اگر قرار است رأی گرفته بشود.

رئیس - بسیار خوب آقای فواد کریمی میخواهند در مخالفت صحبت بفرمایند.

فواد کریمی - بسم الله الرحمن الرحیم، این طرح را ما بایستی از سه نظر مورد توجه قرار بدهیم اول اینکه در مورد این که یکی از برادران گفتند تغییر اسم شورای ملی به شورای اسلامی باید طبق آئین نامه باشد، این خودش جزئی از آئین نامه است بنابراین پیشنهاد میکنم در همین ماده واحده ای که ما میخواهیم تصویب کنیم قید کنیم یعنی بدنبال آن اضافه کنیم که نام مجلس ما، مجلس شورای اسلامی است و هر جا در آئین نامه مجلس شورای ملی قید شده است به مجلس شورای اسلامی تبدیل بشود این قسمت اول، قسمت دومش این است که دو ماه بصورت آزمایشی میخواهد مرحله عمل در بیاید و در رابطه با مسأله سوم که در ماه اول آقایان هر پیشنهادی دارند به کمیسیون بدهند و در ماه دوم مورد بررسی قرار بگیرد از ظاهر این طرح معلوم است که اشاره و انصراف به کمیسیون فعلی آئین نامه دارد، من پیشنهاد میکنم چون قرار است کمیسیونها انتخاب بشوند، کمیسیون تدوین آئین نامه دورتر به انتخاب بشود بخاطر اینکه ترکیب کمیسیون تدوین آئین نامه ترکیب انقلابی آنچنانکه ایده آل باشد نبوده و مواردی هم که نارسائی در این آئین نامه دیده میشود و من جمله همین شورای ملی بعلت همین ترکیب است اینست که همین قسمت آخرش را هم تصحیح بفرمایند یعنی در آخر طرح اضافه بشود که کمیسیون تدوین آئین نامه دوباره انتخاب خواهد شد.

منشی - آقای کریمی شما در مخالفت صحبت نکردید بلکه پیشنهاد دادید. فواد کریمی - چرا در مخالفت بود من با دو قسمت این طرح مخالفت کردم و بعد پیشنهاد دادم یعنی گفتم که این دو مورد مخالفت من است و پیشنهاد هم این است.

رئیس - پیشنهاد را بعداً بفرمائید اول باید صحبتتان را راجع به مخالفت جمع و جور بکنید که نسبت به طرح این موضوع نسبت با اجرای طرح که الان پیشنهاد شده چه نظری دارید بعد پیشنهادتان را علیحده بدهید.

غفاری قره‌باغ - جناب آقای رئیس من در موافقت صحبت دارم.

منشی (انصاری) - اسم‌ها نوشته شده است هنوز نوبت شما نیست آقای روحانی.

رئیس - آقای روحانی بفرمائید.

روحانی - بسم الله الرحمن الرحیم، من فکر میکنم که در قانون اساسی

اصلاً این مسأله وجود ندارد که انتخاب هیأت رئیسه باید بعد از تصویب آئین نامه داخلی باشد آنچه در اصل ۶۵ و ۶۶ وجود دارد این است «آئین نامه مصوب داخلی» مگر تاکنون که مجلس اداره میشده آئین نامه داخلی نداشته، آنچه که شورای انقلاب تصویب کرده آئین نامه داخلی تلقی میشود. مجلس تا حالا چه جوری اداره میشد؟ با آئین نامه داخلی مصوب شورای انقلاب اداره میشده است در اصل ۶۶ قید نشده است «آئین نامه مصوب مجلس» بلکه نوشته شده «آئین نامه داخلی مجلس» بنابراین اصلاً آقای دکتر سبحانی رئیس مجلس حق نداشتند که این مسأله را باینصورت طرح بکنند طبق مصوبات شورای انقلاب لازم بوده اول هیأت رئیسه دائمی انتخاب بشوند بعداً مسأله آئین نامه داخلی مطرح بشود، و این عمل با قانون اساسی هم اصلاً منافات ندارد شورای نگهبان هم حاضرند و میتوانند در تفسیر این اصل قانون اساسی نظرشان را اعلام نمایند والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته.

منشی (انصاری) - آقای حجت کشفی بفرمائید.

حجت کشفی - بسم الله الرحمن الرحیم، اولاً اعضای کمیسیون تدوین آئین نامه با انتخاب اعضای شعب انجام گرفته و با این انتخاب صلاحیت این کمیسیون مورد تأیید اکثریت نمایندگان قرار گرفته است و این آئین نامه پیشنهادی که بوسیله این کمیسیون تدوین شده در حقیقت از متن مجلس برخاسته است حالا آیا این آئین نامه صلاحیت عملکرد دارد یا نه؟ برای تشخیص صلاحیت دو راه وجود دارد یکی اینکه بند بند این آئین نامه مورد بحث قرار بگیرد و دیگر اینکه در عمل مشخص بشود که آیا صلاح است که باین آئین نامه عمل بشود و یا نه؟ با تصویب اینکه ما فوراً باین عمل کنیم و در مدت یکماه یا دو ماه در آزمایش باشد بهر دو نظر میرسیم چون هم در عمل مشخص میشود که آیا این ارزش عملکرد دارد یا نه و همچنین در این مدت نمایندگان فرصت کافی دارند که روی بند بند این آئین نامه دقت بکنند و نظرات اصلاحی خودشان را تقدیم کنند، عرض دیگری ندارم.

منشی (انصاری) - آقای عباسی.

عباسی - بسم الله الرحمن الرحیم، اینکه اول آئین نامه داخلی آنها بایک کیفیت ضربتی و انقلابی مطرح بشود و تصویب بشود، این ایجاد اشکالی نمیکرد که آنقدر دوستان و برادران و نمایندگان محترم ماده واحده تهیه کنند و بخواهند بخاطر اینکه هیأت رئیسه دائم تعیین بشود از این راه استفاده کرده باشند. اساساً طرحی که برادران محترم ما و نمایندگان داده‌اند باید بر اساس یک آئین نامه ای باشد و ما هنوز آئین نامه ای نداریم. اینکه تقاضای یک فوریت یا دو فوریت کرده باشیم و فوریت‌ها را به رأی بگذاریم باید بر اساس آئین نامه باشد ما الان آئین نامه ای نداریم پس این آقایانی که تقاضا کرده‌اند خودشان آئین نامه را تصویب شده تلقی کرده‌اند و اینکه اصرار میفرمایند اگر انتخاب هیأت رئیسه دائم قبل از تصویب آئین نامه داخلی باشد مخالف با قانون اساسی است، این را توجه فرموده‌اند ولی توجه باین ندارند که بیک مجموعه رأی دادن، موافقت صد درصدی هم با قانون اساسی و با آئین نامه موقت مصوب شورای انقلاب ندارد. از طرف دیگر هم باید حساب کرد که بیک مجموعه رأی داده، نوعی مصالحه بنظر میآید با توجه باینکه در بعضی موارد صراحت دارد که ماده بماده باید بررسی و رأی داده بشود. یک مقداری سرعت عمل بخرج داده شود و آئین نامه داخلی تصویب گردد و بعد هیأت رئیسه انتخاب شود و این هیأت رئیسه سنی هم که الان هستند منافات ندارد برای اینکه کارشان را ادامه بدهند و کار تصویب آئین نامه داخلی را به اتمام برسانند یا میفرمائید قانون اساسی میگوید اول باید آئین نامه تصویب بشود هیچ اشکالی مانمی بینیم که با همین هیأت رئیسه آئین نامه داخلی تصویب بشود. یا میفرمائید که امکان این هست که هیأت رئیسه قبلاً انتخاب بشود چه ضرورتی دارد که ما یک دفعه بیک مجموعه ای رأی بدهیم که در بسیاری از موارد آن آقایان ممکن است جای حرف و صحبتی داشته باشند آنها اعلام کنیم بطور موقت و آزمایشی و صریحاً اعلام بکنیم که این یک نوع مصالحه است. فرمایشات نماینده محترم جناب آقای شبستری که مخالفت با ماده ۶۶ نیست، شامل آئین نامه اول و مجلس دوره اول نیست ما الان آئین نامه ای نداریم که آن آئین نامه خطمشی ما را مشخص بکند ایشان الان وقتی خودشان خواندند بیان فرمودند عین آن ماده ای را که خواندند، صراحت دارد که بر اساس آئین نامه، ما آئین نامه ای نداریم که بر اساس آن آئین نامه خطمشی ما مشخص بشود بنابراین شامل مجلس دوره اول و این آئین نامه مورد بحث نیست اصولاً الان

سخن در اصل آئین نامه است و ایشان فرمودند که آئین نامه کمیسیونها و شعب و غیره را مشخص میکند. بحث الان ما در خود آئین نامه است و خود آئین نامه را آئین نامه مشخص نمیکنند آنچه که الان ملاک عمل است نوشته و مصوبات شورای انقلاب است که بطور موقت دست ما هست آنرا اگر بخواهید بگوئید که تا الان که اعضای شورای نگهبان تکمیل شده و حقوقدانان هم اضافه شده اند و جمعا در مجلس هستند بفرمائید این بقوت خودش میتواند باقی باشد. از این میشود استفاده کرد که صراحت دارد که هیأت رئیسه میشود الان تشکیل بشود فرض بفرمائید که نمیشود همین هیأت رئیسه سنی کارشان را ادامه میدهند ولی بجای جار و جنجال و صحبت با فوریت و خیلی منظم و مرتب آئین نامه داخلی رسیدگی و تصویب شود. از این توضیحات که دادم برادران و خواهران متوجه شدید که عباسی که طرح را با نمایندگان دیگر امضاء کرده است من نیستم برادرمان نماینده محترم بندرعباس هستند خیلی متشکرم.

رئیس - تعداد زیادی از آقایان پیشنهاد کفایت مذاکرات کرده اند. (غفاری قره باغ - آقا اجازه بدهید صحبت کنم) بنابراین باید به پیشنهاد عمل بشود. آقایانی که مذاکرات را کافی ندانستند رأی نخواهند داد آقایانی که با پیشنهاد کفایت مذاکرات موافق هستند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تعداد این آقایان بر حسب تذکر آقای دکتر آیت شمرده شود.

عده ای از نمایندگان - نه آقا تعداد کافی است.
رئیس - آقای دکتر آیت قبول کرده اند که ان شاء الله این کفایت مذاکرات تصویب شد. حالا باید نسبت به طرحی که داده شده بود رأی گیری بعمل بیاید. طرح راجع به آئین نامه را میخوانیم و بلافاصله رأی گرفته میشود.

عسکراولادی - پیشنهاد دارم.
رئیس - آقای عسکراولادی پیشنهاد شما نرسیده پیشنهاد باید کتبی باشد. یکی از نمایندگان - من پیشنهاد تکمیلی دارم.

رئیس - پیشنهاد باید بصورت کتبی باشد و شفاهی نمیشود ما الان رأی گرفتیم به کفایت مذاکرات بنابراین هیچ مسأله دیگری مطرح نمیشود مگر خود طرحی که قبلا داده شده است با وجود اینکه من باید بلافاصله رأی بگیرم ولی توقف کوتاهی میکنم تا آقایان اگر پیشنهادی دارند زودتر تسلیم کنند.

الویری - برای این طرح پیشنهاد دارم.
بازرگان - پیشنهادهای اصلاحی را بفرمائید بخوانند.

دکتر یزدی - من اعتراض دارم.
رئیس - بفرمائید.

دکتر یزدی - طبق کدام نظامنامه ای جنابعالی میفرمائید نظر فلان نماینده ای که آراء را بشمرید درست هست و یا کفایت مذاکرات را اینجوری رأی بگیریم و یا آنجوری رأی نگیریم آقایانی که مخالف هستند باینکه این طرح الان تصویب بشود باید توجه داشته باشند که اگر ما آئین نامه نداشته باشیم هیچیک از مسائل که الان جنابعالی عنوان میفرمائید قابل طرح نیست طبق کدام ضوابطی میفرمائید که من پیشنهادم را باید کتبی بدهم یا شفاهی یا وقتیکه یک پیشنهادی در دستور هست و بحث میشود آیا یک نماینده دیگری حق دارد پیشنهاد تازه ای بدهد یا نه؟

رئیس - خودتان بهتر مسبوق هستید وقتی یکی پیشنهاد میشود باید بدون باشد تا آقایانی که می خواهند درباره آن پیشنهاد اظهار نظر کنند بدانند با یک بیان شفاهی آنقدر تعبیری خواهد شد که مشخص نمیتواند باشد که ما بتوانیم آنرا مطرح کنیم بنابراین پیشنهاد حتماً باید کتبی باشد که من بتوانم مطرح کنم.

خزاعی - من پیشنهاد اصلاحی دارم.
رئیس - پیشنهادهای اصلاحی را بدهید.
دکتر سامی - من تذکر نظامنامه ای دارم.
رئیس - بفرمائید.

دکتر کاظم سامی - این مطلبی را که برادرمان آقای دکتر یزدی فرمودند من قبلا تذکر کتبی آنرا خدمت شما دادم ولی توجه فرمودید آنچه را که ملاک عمل شماست در همین مدتی که الان گذشت و شما طرحی خدمتتان رسیده و مطرح کردید. مسأله یک فوریت و دو فوریت و رأی دادن بان و چگونگی عمل طبق چه آئین نامه ای است؟ و این آئین نامه ای که در اختیار شماست اگر ملاک قانون تصویب شده شورای انقلاب است که مطلقاً این مطالب ریز را مطرح نکرده و شما طبق

آن نمیتوانید عمل کنید اگر ملاک آئین نامه های گذشته مجلس هائی است که جاری بوده آن آئین نامه را که آقایان قبول نکرده اند و الان ملاک عمل مجلس نیست بنابراین آنچه که مطرح میکنند درست است یعنی اصولاً طرح یک لایحه یک فوریتی و دو فوریتی و نحوه عمل بان و رأی گیری اکثریت و همه چیز آن درگروی آنست که شما یک آئین نامه ای داشته باشید این است که اصلاً این مسأله نمیتوانست مطرح بشود قبل از اینکه شما یک آئین نامه اجرائی برای مجلس داشته باشید آنچه را که آقای دکتر یزدی میفرمایند نه این است که ایراد بگیرند که چرا پیشنهادهای تکمیلی بشکل شفاهی مطرح میشود و شما قبول نمیکنید و شما میگوئید کتبی باشد این را هم قبول داریم میگویند همین بیانی را که شما میفرمائید طبق کدام آئین نامه است؟

رئیس - قبلا آقای دکتر سامی پیشنهادتان رسید چون مسأله را وارد ندانستم این بود که جوابی نمیتوانستم بدهم ما آئین نامه ای برای طرحهای یک فوریتی، دو فوریتی الان نداریم و من هم شخصاً از نظر آئین نامه ای که تدوین شده است اطلاعی ندارم که چه تصمیمی در این باره گرفته شده است من سابقه این امر را در مجالس گذشته گفتم ولی بعد آنرا بنظر مجلس گذاشتم و بعد مخصوصاً تصریح کردم با آنکه طرح دو فوریتی است بعد از اینکه آقایان یکی بعنوان موافق و یکی بعنوان مخالف صحبت کردند تصریح کردم که آیا این طرحی را که با قید دو فوریت اینجا هست آیا این را مطرح بکنم یا خیر؟ مجلس تصویب کرد بنابراین من باعتبار رأی مجلس وارد عمل شده ام نه اینکه باعتبار یک آئین نامه ای باشد و این جواب مسأله ایست که شما کتباً و شفاهاً متذکر شدید فقط مجلس قبول کرد که در همین جلسه نسبت باین طرح پیشنهادی تصمیم گیری کنیم از این نظر بنده عمل کردم بنابراین فکر کردم این را دریافت میفرمائید و چون تصریح شفاهی کردید خواستم آنرا بدون جواب نگذارم. بهر حال الان پیشنهادهای متعددی رسیده است و باید این پیشنهادات یک یک خوانده بشود و همچنین پیشنهادات تکمیلی که تمام اینها وقت خواهد گرفت اجازه بدهید من اینها را میخوانم اگر بین آنها مطالب جالب و مهمی بود و خود پیشنهاد دهنده و آقایانی پیشنهاد کرده اند باید یک نماینده معرفی فرمایند که این پیشنهادی که من باب تکمیلی کرده اند قبول میکنند در متن پیشنهادشان بگذارند یا خیر اگر قبول نکردند باید به رأی مجلس بگذاریم بهر حال پیشنهادات این است لطفاً این پیشنهادات را بخوانید.

کمالی نیا - پس تکلیف پیشنهاد کفایت مذاکرات چه میشود؟
رئیس - همین است پیشنهاد کفایت مذاکرات شده است نسبت به آن صحبت های قبلی یعنی در موافقت و مخالفت حال باید همان پیشنهاد مطرح بشود. در زمینه این پیشنهاد، پیشنهادات تکمیلی داده اند که شاید این پیشنهادات تکمیلی متن پیشنهادی را از جهات دیگر یک اصلاحی بکند و آنرا محدودتر بکند و از این جهت خوانده میشود که آقایان بان توجه بکنند که پیشنهاد کنندگان متذکر باین پیشنهاد تکمیلی هم باشند.

موسوی تبریزی - آقای دکتر سبحانی من یک سؤال دارم.
موسوی تبریزی - حضرتعالی تا حالا طبق آئین نامه مصوب شورای انقلاب در این مجلس عمل کردید. چطور شد شما این ماده ۱۸ را نمیخواهید عمل بکنید و یک چیزهائی را عمل کنید که آنوقت هی دست و پا بزنید که من اینطور عمل کردم، پیشنهاد شفاهی بجائی نمیرسد پیشنهاد کتبی باید باشد. رئیس سنی پس از انتخاب اعضای شورای نگهبان مطابق اصل ۹۳ قانون اساسی اعتبار مجلس را اعلام داشته و بلافاصله نسبت به انتخاب هیأت رئیسه اقدام خواهد کرد. شما چرا باین ماده عمل نمیکنید.

رئیس - جناب آقای موسوی شما برگشتید به صحبت اصل...
موسوی - به اصل دقیانوس هم برگردید تمام اعمال شما باید طبق قانون باشد تا حالا (رئیس - ما هم طبق قانون میخواهیم عمل کنیم) چطور شد شما بعد از انتخاب شورای نگهبان بلافاصله بعد از اعلام اعتبار رسمیت مجلس باید هیأت رئیسه را انتخاب بکنید تا خود هیأت رئیسه بیاید نسبت به آئین نامه داخلی، نسبت به آئین نامه چه تصمیمی بگیرد به خود این مواد مصوبه شورای انقلاب متعرض هست و خود قانون اساسی هم متعرض هست.

غفاری قره باغ - من یک تذکری دارم...
رئیس - آقای موسوی بعد از این همه مذاکرات تذکری است که آقایان از نظر قانون اساسی اصل ۶۵ و ۶۶ دارند و با توضیحی که آقای شبستری در

نظر باشد من ناچارم جلسه را بعنوان تنفس تعطیل کنم (عده‌ای از نمایندگان - رأی بگیرید) .

خزاعی - تذکر آقای صباغیان وارد نیست بدلیل اینکه ممکن است پیشنهاد بهتری داده شده باشد و چون نمایندگان نمیدانند آن تصویب بشود و به نتیجه بهتری نرسیم (زنگ رئیس)

رئیس - باورقه رأی میگیریم نسبت به پیشنهاد .
موسوی خراسانی - آقا این درست نیست شاید پیشنهادهای بعدی کاملتر

باشد چرا میخواهید رأی بگیرید (همه نمایندگان - زنگ رئیس)
رئیس - بنابراین، تصویب نمی‌شود و به پیشنهاد بعدی رأی گرفته می‌شود.

کریمی - این پیشنهاد مخالف این آئین نامه است این آئین نامه‌ای که ما نوشتیم مخالف این طرح است .

رئیس - پیشنهاد اول مقدم است . آقایان توجه بفرمائید یکمرتبه دیگر طرح قرائت میشود و بلافاصله با ورقه اخذ رأی خواهد شد .

(شرح زیر قرائت شد)

ماده واحده - آئین نامه داخلی تنظیمی کمیسیون تدوین آئین نامه که مشتمل بر ۱۸۰ ماده و ۳۱ تبصره میباشد بصورت آزمایش موقت دو ماهه مملکت

عمل اداره مجلس خواهد بود نمایندگان محترم میتوانند در ظرف یکماه اول پیشنهادهای اصلاحی و تکمیلی خود را به هیأت رئیسه برای ارجاع به کمیسیون

بدهند کمیسیون آنها را بررسی نموده در ظرف ۱۰ روز متن تکمیل شده جدید را برای طرح و تصویب در جلسه علنی تقدیم هیأت رئیسه خواهد کرد .

متکی - اسم مجلس باید مشخص بشود اگر رأی بدهیم اسم مجلس ملی میشود این درست نیست باید مجلس اسلامی باشد .

کیاوش - اسم مجلس را اصلاح کنید بعد رأی بگیرید .

حبیبی - سؤال دارم میخواهیم به بینیم باید به چه رأی بدهیم .

رئیس - رأی باین پیشنهادی که از طرف کمیسیون تدوین آئین نامه شده است که برای مدت دو ماه محور عمل هیأت رئیسه دائمی قرار بگیرد و بعد

از دو ماه با پیشنهاداتی که آقایان نمایندگان بتدریج در ظرف یکماه خواهند کرد بعد در مجلس مطرح بشود و یک یک مورد بررسی قرار گیرد .

حبیبی - آیا اعضای شورای نگهبان این آئین نامه را خوانده‌اند یا خوانده‌اند اینکه درست نیست .

رئیس - چون اعضای شورای نگهبان آماده شده‌اند ما میتوانیم رأی گیری بکنیم . مجلس در مقام قانونگذاری است و پیش از این من چنین طرحی را نمیتوانستم مطرح کنم .

موسوی تبریزی - آقای سحابی این وظیفه در اختیار هیأت رئیسه سنی نیست .

یکی از نمایندگان - جنبه اسلامی را در آئین نامه گنجاندن نظر اکثر نمایندگان است .

رئیس - آقای حائری زاده تذکری دارند که در جواب آقای دکتر حبیبی است .

متکی - آقای دکتر سحابی این خواست تمام نمایندگان است وقتی که آئین نامه تصویب شد که دیگر کلمه اسلامی را نمیتوان در آنجا اضافه کرد...

حائری زاده - بسم الله الرحمن الرحیم . آقایان اجازه بفرمائید : این دو صفحه اصلا لغو است . اجازه بدهید این را بخوانم « قانون نحوه اداره دوره اول

مجلس شورای ملی جمهوری اسلامی تا هنگامیکه مجلس اعتبار قانونی می‌یابد » الان مجلس اعتبار قانونی یافته است و این دو صفحه‌ای که شورای انقلاب

تصویب کرده است دیگر ، الان برای ما مطرح نیست .
قره باغ - آقا جان ، اصل ماده هجدهم را بخوانید (اشاره به حائری زاده)

ماده هجدهم است .

رئیس - آقایان ، آراءتان را زودتر ... (همه نمایندگان)

منشی - آقایان آراء را جمع کنید .

رئیس - آقایان ، وقت رأی گیری هست ، ملاحظه بفرمائید ، بدین ترتیب انتظام مجلس بهم می‌خورد ...

قره باغ - آقای دکتر سحابی الان ما روشن نیستیم که برای چه رأی میدهیم (منشی - آقای قره باغ سه مرتبه متن این ماده قرائت شده است) تا اسم

مجلس روشن نشود این رأی دادن درست نیست اول باید آئین نامه داخلی معین بشود زیرا در آئین نامه داخلی مجلس شورا ، مجلس شورای ملی نوشته

اینمورد دادند رأی گرفته شد بهر صورت ناچاریم نسبت باین کار تا این اندازه که عمل شده نتیجه گیری کنیم .

موسوی - تمام این کارها که شما کردید بهیچ قانونی مستند نبوده است و طبق اراده خودتان در این مجلس رفتار کردید بهتر است شما طبق قانون

مصوب شورای انقلاب عمل کنید تا اعمالتان مطابق قانون باشد .
رئیس - تذکراتی که از نظر اصل ۶۶ اینهمه اینجا داده شده اینها را

در نظر نگیریم آقا ... (همه نمایندگان) .
منشی (انصاری) - اجازه بدهید پیشنهادات قرائت بشود (عده‌ای از

نمایندگان - ما تذکراتی داریم) .
منشی - نسبت به کفایت مذاکرات رأی گیری شده .

موسوی - طبق چه اصلی نسبت به کفایت مذاکرات رأی گیری شده ؟
رئیس - بین الاثنین خواهش میکنم صحبت نفرمائید .

قره باغ - آقای دکتر سحابی راجع به قانون اساسی تذکری دارم .
صباغیان - اجازه بدهید جنابعالی یک پیشنهاد را مطرح فرمودید فوریتش

را تصویب کردند و پیشنهاد کفایت مذاکرات هم شده است لذا هیچ پیشنهاد دیگری مقدم بر آن پیشنهاد نیست بنا براین باید بلافاصله نسبت بان تصمیم

گرفته بشود ...
قره باغ - من راجع به قانون اساسی یک کلمه تذکر دارم ...
رئیس - بفرمائید .

غفاری قره باغ - اصل ۶۵ قانون اساسی تصویب لوایح و طرحها را مطابق آئین نامه داخلی مشروط میداند و بعد میگوید آئین نامه داخلی مجلس بوسیله

دو سوم از نمایندگان به تصویب میرسد . در اصل ۶۶ میگوید ترتیب انتخاب رئیس و هیأت رئیسه و تعداد کمیسیونها بوسیله آئین نامه داخلی باید باشد

آئین نامه ...
رئیس - تمام این ها آقای غفاری تکراری است وقت مجلس را میگیرید .
قره باغ - اجازه بفرمائید این کلمه آئین نامه را که در سه جا اسم برده

آئین نامه‌ای است که دو سوم نمایندگان رأی دادند و بوسیله همان آئین نامه باید هیأت رئیسه انتخاب بشود . معنی اش این است که باید اول آئین نامه

داخلی بوسیله نمایندگان تصویب بشود و بعد هیأت رئیسه انتخاب بشود . (همه نمایندگان) . پس ماده ۱۸ شورای انقلاب مخالف قانون اساسی است

(زنگ رئیس - همه نمایندگان)
معاد یخواه - مشکلاتی که الان پیش آمده بخاطر ابهامی است که قانون

اساسی دارد .
رئیس - الان در این مقام هستیم که قانون اساسی را اصلاح کنیم .
معاد یخواه - اجازه بفرمائید شورای نگهبان میتواند تفسیر کند که آیا

اصولی که مطرح شده به آن کیفیتی است که الان ما این اسکان را داریم ...
رئیس - شما دارید وقت را می‌گذرانید الان خیلی ساده میتوانیم باین

پیشنهاد رأی بگیریم و بالاخره کار روشن میشود . بمن تذکری دادند که فکر میکنم منطقی باشد پیشنهادها باید بر طبق سبقت مطرح بشود اول آن پیشنهاد

اولیه برای گذاشته می‌شود اگر آقایان آنرا تصویب کردند بر طبق آن عمل خواهد شد و بلافاصله انتخاب هیأت رئیسه شروع خواهد شد (معاد یخواه اجازه

بفرمائید) اگر پیشنهاد تصویب نشد پیشنهادهای اجرائی را مطرح میکنیم .
معاد یخواه - اجازه بفرمائید (منشی - پیشنهاد کفایت مذاکرات تصویب

شده) آیا آئین نامه شورای انقلاب موافق قانون اساسی است یا مخالف قانون اساسی ؟

رئیس - این بحثها فعلا مطرح نیست .
حبیبی - اینطور که نمیشود مرحله به مرحله باید جلو برویم .
رئیس - آقای دکتر حبیبی معنی مرحله چیست ؟ مرحله به مرحله یعنی

ابتدا رأی گرفتن نسبت باین پیشنهاد است .
یکی از نمایندگان - اگر تصویب نشد چی ؟

رئیس - آنموقع که به پیشنهاد کفایت مذاکرات رأی داده شد این باید در آن وقت باشد (همه نمایندگان)

حبیبی - آقا این اشتباه است خلاف قانون اساسی است .
رئیس - در همانموقع مطرح کردیم و آقایان نسبت به کفایت مذاکرات

رأی دادند (همه نمایندگان - زنگ رئیس) اگر اینطور بین آقایان اختلاف

شده است (همه نمایندگان - زنگ رئیس) اول باید اسلامی بشود بعد...
خلخالی - اگر بخواهید درباره آئین نامه دقت کنید شش ماه وقت ما گرفته
میشود بهتر است حالا بطور اجمال آنرا تصویب کنید.
رئیس - فعلاً یک ربع تنفس اعلام میکنیم.

(ساعت یازده و پنج دقیقه جلسه بعنوان تنفس تعطیل شد و مجدداً در
ساعت دوازده و بیست و پنج دقیقه جلسه به ریاست آقای دکتر یدالله سجایی
تشکیل شد)

رئیس - بسم الله الرحمن الرحيم. جلسه رسمی است در فاصله زمانی استفاده
شد و با آقایان اعضاء شورای نگهبان مشورتی بعمل آمد، نظر آقایان بر این مسأله
بود که طبق اصل ۶۶ قانون اساسی تصویب آئین نامه داخلی بر تعیین هیأت
رئیس تقدم دارد با این توصیف چون مذاکره به حد کافی شده است و اعلام
رأی شده بود بنا بر این رأی گیری حالا انجام خواهد شد لذا آقایان آراء خودشان
را التفات فرمایند .

علی اکبر معصومی - جناب آقای سجایی ، قید اسلامیت دارد یا ندارد؟
منشی (دیالیمه) - ماده واحده - آئین نامه داخلی تنظیمی کمیسیون
تدوین آئین نامه که مشتمل بر ۱۸ ماده و ۳۱ تبصره میباشد بصورت آزمایش
موقت دو ماهه ملاء عمل اداره مجلس شورای اسلامی خواهد بود ، نمایندگان
محترم میتوانند در ظرف یکماه اول پیشنهادهای اصلاحی و تکمیلی خود را به
هیأت رئیس برای ارجاع به کمیسیون بدهند کمیسیون آنها را بررسی نموده در
ظرف ده روز متن تکمیل شده جدید را برای طرح و تصویب در جلسه علنی تقدیم
هیأت رئیس خواهد کرد .

رئیس - بنا بر این ملاحظه فرمودید . آقایان حالا اظهار رأی فرمایند.
منشی - آقای سجایی این رأی گیری بشرطی است که در آئین نامه هر جا
ملی هست اسلامی بشود این خواست نمایندگان است .

رئیس - این اندازه اصلاح پیشنهاد شده است که خیال آقایان راحت
بشود. با ورقه سفید و بی نام اظهار رأی فرمائید که ورقه سفید موافق . ورقه
کبود مخالف و زرد ممتنع است ،

خلخالی - آقایان مرقوم فرمائید بشرط اسلامی بودن .
(اخذ رأی بعمل آمد و نتیجه آن بشرح زیر اعلام شد)
رئیس - زنگ رئیس ، نتیجه رأی گیری از این قرار است :

آراء اخذ شده ۲۰ رأی موافق ، ۱۸۹ رأی مخالف ، ۱ رأی ممتنع رأی
بنا بر این پیشنهاد هیأت هفده نفری بعنوان آئین نامه پیشنهادی از طرف
کمیسیون تهیه آئین نامه تا دو ماه محور عمل هیأت رئیس دائمی که بلافاصله
انتخاب خواهد شد قرار خواهد گرفت . این طرح تصویب شد. (تکبیر نمایندگان)

اجازه فرمائید من بسیار مقید هستم چند نفر از آقایان تقاضای صحبت قبل از
دستور کرده بودند و وعده شد که بعد از دستور ولی بموجب همین قیدی که
الان هست چون بلافاصله بایستی برای انتخاب هیأت رئیس اقدام بشود ناچار
هستیم اقدام بر این امر بکنیم. خواهش میکنم آقایان موافقت باطنی داشته باشند
که صحبت شان به جلسه بعد محول شود حالا انتخابات هیأت رئیس شروع
خواهد شد. صورت ها در خدمت آقایان هست (عباسعلی ناطق نوری - همه
اعضاء یا قط رئیس ؟) اجازه فرمائید خیر، یک یک ، اول رئیس بعد نایب
رئیس ها بعد منشی ها و بعد کارپردازها، یک یک نتایج اعلام میشود. من باب ادای
وظیفه تودیع من چند سطر تهیه کرده ام که خدمت شما میخوانم. « آخرین
وظیفه ای که بر طبق آئین نامه ، مصوب و موجود بعهد هیأت رئیس سنی
مجلس شورا است انجام انتخابات هیأت رئیس دائمی است که حالا شروع
میشود و قبل از شروع چند کلمه من باب تودیع به نمایندگان محترم عرض
میکنم نخست ادای شکر به درگاه خدای بی همتا داریم در این ۴۰ روز
که از افتتاح مجلس شورای جمهوری اسلامی میگذرد توفیق خدمتگزاری به
هیأت رئیس سنی عنایت فرمود تا آنچه در توان داشت و مقدور بود با صداقت
و بردباری صرف اداره دوره مقدماتی مجلس نماید و اسیدوار است که این خدمت
ناچیز ولی پر اخلاص بعنوان قدسی در تحکیم اساس جمهوری اسلامی ایران و
خدمت بمردم موجب رضای خدا ، و بنا بر این تقدیر رحمت و سعیر او نسبت به
ملت ما باشد هر گاه در انجام این وظیفه بناچار و یا از روی غفلت و سهل و یا
اشتباه ترك اولی و یا عملی دور از حق در کار و یا در بیان هیأت رئیس موقت
صورت گرفته باشد اسید گذشت و اغماض از جانب شما آقایان و خانمها داریم.

قره باغ - جناب آقای دکتر سجایی برای اینکه سنت حسنه ای از شما به
یادگار باقی بماند همین اسم مجلس را در همین جلسه پیش از انتخاب هیأت
رئیس انجام بدهید تا اینکه یادگار و خاطره خوبی از شما باشد (خنده نمایندگان)
البته ما این کار را خواهیم کرد ولی شما بکنید بهتر است .

رئیس - آقایان توجه فرمائید در صورتی که خدمت آقایان بعنوان داوطلب
فرستاده شده است اسم جناب آقای موسوی خوئینی ها هم ذکر شده است ایشان با
یادداشتی که فرستاده اند خودشان را معذور دانسته اند بنا بر این در صورت که
ناشان جزو داوطلبین نواب رئیس هست ، ایشان داوطلب این مقام نیستند .
(همه نمایندگان - زنگ رئیس) آقایان دیگر تذکری داشتند ؟ کسی هست
که بخواهد نامش اعلام نشود ؟ (اظهاری نشد) مواد مربوط به نحوه انتخاب
هیأت رئیس قرائت میشود .

منشی (دیالیمه) - ماده ۲ - آئین نامه تصویبی هیأت رئیس دائم پس
از انتخاب اعضاء حقوقدان شورای نگهبان برای مدت یکسال انتخاب میشود .

ماده ۲۱ - هیأت رئیس مرکب از رئیس و دو نایب رئیس و شش منشی
وسه کارپرداز خواهد بود .

ماده ۲۲ - انتخاب رئیس در مرحله اول با اکثریت مطلق نمایندگانی
است که اعتبار نامه های آنها به تصویب رسیده است و انتخاب نواب و منشی ها
و کارپردازان هر کدام جداگانه و با اکثریت نسبی مشروط بر اینکه کمتر از سی
درصد آراء نباشد و با رأی مخفی و با ورقه خواهد بود در صورتیکه در انتخاب
رئیس در دفعه اول اکثریت مطلق حاصل نشود دفعه دوم اکثریت نسبی کافی
خواهد بود رئیس مجلس بر سایر اعضاء هیأت رئیس و تمام ادارات مجلس
ریاست دارد .

۵ - انتخاب آقای هاشمی رفسنجانی به ریاست مجلس و بیانات ایشان و بحث پیرامون نام گذاری مجلس

رئیس - اول انتخاب رئیس انجام میشود آقایان صورت اسامی چهار نفر
داوطلب خدمتستان هست و کاغذ رأی شما داده میشود که یکی را انتخاب
فرمائید .

آقایان توجه فرمائید آقایانیکه اعتبار نامه آنها تصویب نشده است نباید
در رأی دادن مشارکت کنند .

رئیس - آقایان توجه فرمائید کاندیداهای ریاست مجلس آقای دکتر
حبیبی ، آقای دکتر علی گلزاده غفوری ، آقای هاشمی رفسنجانی ، آقای مهندس
بازرگان هستند یکی از این چهار نفر را انتخاب فرمائید .

(اخذ رأی بعمل آمد و نتیجه آن بشرح زیر اعلام شد)

رئیس - اعلام رأی نسبت به انتخاب رئیس جمع آراء دریافت شده ۱۹۶
رأی آقای هاشمی رفسنجانی ۱۴۶ رأی آقای حبیبی ۲۰ رأی آقای غفوری ۱۵
رأی آقای بازرگان ۱۲ رأی و ممتنع ۳ رأی بنا بر این آقای هاشمی رفسنجانی به
ریاست دائمی مجلس برای مدت یکسال انتخاب شد (تکبیر نمایندگان) با
اجازه آقایان من بلافاصله از ایشان خواهش میکنم که اداره جلسه را بعهد
بگیرند .

کیاوش - تا آقای رفسنجانی آنجانشسته اند من پیشنهادی به آقای خوئینی ها
دارم گاهی وقت است که تکلیفی به گردن انسان محول میشود که جرأت
مخالفت ندارد. آقای موسوی خوئینی ها نمایندگان به شما پیشنهاد میکنند و
استدعا میکنند که قبول بکنید این مسؤولیت را هرچقدر هم که این عمل برای
شما مشکل است. (در این هنگام آقای هاشمی رفسنجانی ریاست جلسه را به عهده گرفتند)
هاشمی رفسنجانی - سلام علیکم آقایان من مایل نبودم قبل از
بسم الله الرحمن الرحيم چیزی گفته شود بعد خدمت آقایان صحبت میشود که:

بسم الله الرحمن الرحيم اعوذ بالله من الشيطان الرجيم . رب اشرح لی صدري
ويسر لي اسري واحلل عقدة من لساني يفقهوا قولي .

قبل از هر چیز از ابراز اعتمادی که فرمودید سپاسگزارم و امیدوارم که
خداوند توفیق بدهد از عهده این مسؤولیت در این مرحله حساس از تاریخ
کشورمان با کمک شما برادران و خواهران و دوستان بر آئیم نکته ای که لازم
است متوجه باشیم که من شخصاً از زحماتی که جناب آقای دکتر سجایی در
این چند روز متحمل شدند بسهم خودم سپاسگزاری میکنم و این نکته قابل
توجه است که زحمت ایشان بخاطر نبودن یک آئین نامه روشن و وظایف
مشخص و حدود روشنی برای صحبت کردنها و تویخ ها و تجاوزها کارایشان

اینکه قانون اساسی هم محترم بماند « مجلس شورای ملی اسلامی » باشد (همه نمایندگان) آقایان اگر بنا باشد آقای هاشمی هم که آمدند سر کار شما همان کارها را بکنید که نمیشود.

رئیس - آقای خلخالی بفرمائید.

خلخالی - مقصد عبارت از این نیست که ما در اینجا به قانون اساسی توهینی بکنیم همانطور که آقای هاشمی و آقای موسوی اشاره فرمودند به عنوان مشیر بوده است و مقصود اسم گذاری نبوده است که اسم مجلس شورای ملی بوده باشد و ما حالا بخواهیم آنرا عوض کنیم نه ، ما الان میخواهیم اسم گذاری کنیم و تا حالا اسم گذاری نشده است ، لذا مجلس شورای اسلامی اسم میگذاریم آقایان رأی میدهند و هیچوقت توهین به قانون اساسی هم نیست و مخالف با قانون اساسی هم نیست .

رئیس - جناب آقای شبستری بفرمائید.

محمد مجتهد شبستری - عرض کنم خدمت آقایان و خانها ، این مطلبی را که برادران فرمودند که عنوانش ، عنوان مشیر است ، کاملاً صحیح است است ولی خود این نوعی تفسیر است ، این صحیح است اما این تفسیر باید از طریق شورای نگهبان رد بشود . ، بنده پیشنهاد این است برای اینکه محکم کاری بشود و برای اینکه ما از اول ، از امروز که کار قانونگذاری مجلس بطور رسمی شروع میشود . آن چنان راه درستی را برویم که جای هیچگونه اشکال و ایرادی نباشد و برای آینده محکم کاری باشد ، موافقت بفرمائید که همین تفسیر از طریق شورای نگهبان به مجلس بیاید ، از آن طریق اینجا میآید آنها اینگونه تفسیر میکنند اگر هم لازم باشد تذکراتی به شورای نگهبان داده بشود از طرف آن آقایانی که در مجلس خبرگان بودند این تذکرات داده بشود آنها هم به روح قانون پی ببرند و آقایان شورای نگهبان هم این تفسیر را بکنند و به مجلس بفرستند در عرض یک روز دو روز هر چه زودتر بهتر مجلس این را تصویب بکند بنده این را از این لحاظ عرض میکنم که از حالا محکم کاری بکنیم بنیاد قانونگذاری را براساسی که قانون اساسی معین کرده است برویم ، برای تسریع این روش صحیح را بهم نرئیس .

رئیس - آقای محمدی گرگانی بفرمائید .

محمدی گرگانی - ما اگر بخواهیم اسم مجلس خودمان را جدای از قانون اساسی بگذاریم از نظر قانونی مانعی ندارد اما وقتی که قانون اساسی این را نوشته است مجلس شورای ملی هیچ تصمیمی نمیتواند بگیرد که برخلاف نص قانون اساسی باشد ، البته اصل قضیه مورد توافق همه ما هست ، شکی نیست ولی همانطور که آقای شبستری هم فرمودند چون ما باید در چتر قانون اساسی عمل بکنیم این برخلاف قانون اساسی است ، ما خودمان نمیتوانیم تصمیم بگیریم که حق تعویض قانون اساسی را نداشته باشیم ، مجلس اعلام بکند ما مجلس شورای اسلامی از این بعد اسم خودمان را شورای اسلامی گذاشتیم ولی این هیچ ناظر به قانون اساسی نخواهد بود تأکید ما هم روی این نیست که اسم عوض نشود ، همانطور که آقای شبستری فرمودند تأکید بر حرمت قانون اساسی است به اینکه از حالا که جلسه اول است به این موضوع توجه داشته باشیم .

رئیس - قبل از اینکه وقت دیگران را اعلام بکنم توضیحی میدهم که این مضمون دیگر تکرار نشود در قانون اساسی ماده ای نداریم که در آن ماده گفته شده باشد اسم مجلس ، مجلس شورای ملی است ، بلکه همینطور در چند مورد اسم برده شده ، گفتند «مجلس شورای ملی» به صورت یک ماده نیامده است بنابراین از نظر قانون اساسی قبلاً بررسی شده ، البته مجلس و شورای نگهبان نظر خواهند داد ولی قبلاً روشن بوده است که در این باره ماده ای در قانون اساسی نیست ، خواهش میکنم آقایان این مضمون را تکرار نکنند چون وقتان کم است جناب آقای یزدی بفرمائید .

محمد یزدی - نامگذاری مجلس هیچ مخالفتی با قانون اساسی ندارد بنابراین مجلس حق دارد این نامگذاری را بکند و هیچ مخالفتی هم با قانون اساسی نیست .

رئیس - متشکرم ولی این تکرار بود راجع به این مسأله تکرار لزومی ندارد آقای صدر حاج سید جوادی .

صدر حاج سید جوادی - عرض بنده هم همان بود که آقای یزدی فرمودند.

رئیس - بسیار خوب ، آقای دکتر سبحانی که تازه تشریف برده اند پائین

خیلی مشکل بود و باید حق داد که ایشان با توجه باین نقص در این مدت مجلس را در حدی که میشد انتظار داشت اداره کردند که من شخصاً راضی هستم امیدوارم که در آینده هم با این آئین نامه ای که خود شما تصویب کرده اید هم من و هم دوستان دیگر هیأت رئیسه و هم شما و برادران نمایندگان محترم خودمان را مقید کنیم که در محیطی کاملاً منضبط و کاملاً قانونی وظایف مان را انجام بدهیم و حدود و حقوقی که برای هر یک از ما در این آئین نامه تعیین شده است با کمال دقت انجام بشود . (خلخالی - اجازه بفرمائید بنده یک عرضی راجع به آقای خوئینی ها بکنم) جناب آقای خلخالی اجازه بفرمائید از سراحل اولیه رد بشویم بعد میرسیم باینکه صحبتی که باید بشود و تذکراتی که دارید قبول میکنم من خودم حالا که نشسته بودم فکر میکردم که بقیه اعضای هیأت رئیسه که نواب رئیس و منشی ها و کارپردازان هستند اسامی آنها تعدادش داده شده و بقیه اسامی هم در دفتر هیأت رئیسه موجود است یک فرصت کوتاهی حداقل تا فردا صبح ضرورت دارد که نمایندگان محترم بتوانند مطالعه کنند و فکر کنند و مشورت کنند که در انتخاب آنها دچار عجله زدگی نشده باشیم و من اولین اقدامی که خودم با اختیار خودم فکر میکنم باید بکنم اینست که انتخاب بقیه اعضای هیأت رئیسه را به فردا صبح و اولین جلسه ای که تشکیل میدهم ساعت ۹ فردا صبح خواهد بود بپردازیم و امروز کاری به دنبال این انتخاباتی که شده است انجام ندهیم . (خلخالی - نام مجلس را چرا؟) پیشنهادی که رسیده و من اینجا گذاشته ام که خودم مطرح کنم اگر نمیفرمودید خود من میگفتم و زحمت شما را کم میکردم پیشنهادی که رسیده اینست که ما نام مجلس را که تا به حال بدون قرار داد قبلی بطور سابقه ذهنی در نوشته با مجلس شورای ملی نوشته شده بود و حساب خاصی روی آن باز نشده بود و خدمت امام هم که خود بنده و دوستان دیگر صحبت کردیم ایشان فرمودند مسأله را به مجلس محول کنیم و مجلس الان آماده قانون گذاری است پیشنهادی که رسیده است اینست که نام مجلس را از این به بعد مجلس شورای اسلامی بگذاریم من همین پیشنهاد را با همین کیفیت به رأی میگذارم برای اینکه از این به بعد خیال ما راحت باشد .

محمد خامنه ای - من تذکری دارم چون در قانون اساسی این کلمه قید شده است و تفسیر قانون اساسی با شورای نگهبان است این را ارجاع بفرمائید برابر بیان صریح و علمی که امام فرمودند این را تصحیحش بکنند و به ما ابلاغ کنند چون تفسیر قانون اساسی است و در صلاحیت مجلس نیست .

رئیس - آقای موسوی تبریزی بفرمائید.

موسوی تبریزی - آقای خامنه ای فرمودند در قانون اساسی به نام مجلس شورای ملی اسم برده شده است آن بعنوان مشیر است چون من خود در مجلس خبرگان بودم لفظ ملی در آنجا به عنوان مشیر است عنوان مشیر معنایش اینست که اشاره کرده است بر همین مجلس موجود که الان داریم و بصورت علمی نیست و تکیه بصورت علمی نشد این تفسیر قانون اساسی نیست تا بگوئیم برعهده شورای نگهبان است و آنها باید تفسیر بکنند مجلس شورای ملی که ما در قانون اساسی نوشته ایم منظورمان همان مجلس بوده والا به عنوان علمی نبوده است .

رئیس - متشکر و من یک توضیحی اضافه میکنم بر فرض که شورای نگهبان بخواهند اظهار نظر بکنند ما تصویب کردیم این تصویب ما بدست آنها خواهد رسید و آنها مثل همه مصوبات ما در آینده نظرشان را ابراز میکنند اگر مخالف قانون اساسی بود بعد نظرشان را خواهند گفت . خواهش میکنم چون وقت کم است و باید به نماز هم برسیم اگر حرف تکراری ندارید و حرف غیر تکراری است بفرمائید اما حرف تکراری لزومی ندارد آقای حاجتی بفرمائید .

حاجتی کرمانی - همانطور که آقای موسوی گفتند در مجلس خبرگان اتفاقاً خود بنده پیشنهاد کردم که اسم مجلس عوض بشود و اسم اسلامی باشد منتها توجه نشد الان هم عرض من اینست که اگر بخواهد قانونی باشد باید طرحی به مجلس بیاید و با پیشنهاد یک نفر نمیشود یک طرحی باید بیاید و پانزده نفر امضاء کنند البته بیشتر هم حاضر هستند که امضاء کنند .

رئیس - این طرح با بیشتر از پانزده امضاء آمده است .

حاجتی کرمانی - در هر صورت پیشنهاد خود من هم اینست که همانطور که آقای کئی همیشه تعبیر میکردند و تعبیر خود من هم همین بود برای

بفرمائید .

دکتر سجایی - در اولین اقدام و اولین رأی و اولین تصویبی که از شورای فعلی میگذرد بنده به سهم خودم احساس ناراحتی میکنم بنحوی که این تصمیم ویا چنین پیشنهادی و تعجیل در یک چنین موضوعی اینطور با عجله وبدون دقت صورت بگیرد . خوب ، عدهای پیشنهادی کردهاند این پیشنهاد باید مورد مطالعه قرار بگیرد . اما اینکه ملاحظه فرمودید در یکی دوساعت قبل پیشنهادات یا یک صورت فوریتی دارد و یا یک صورت عادی ، اگر صورت عادی دارد چون مجلس در مرحله قانونگذاری وارد شده است باید اینها به کمیسیون برود و رویش مطالعه بشود و تمام جوانبش رعایت بشود بعد بیاید به مجلس اما اگر جنبه دیگری دارد باید قید شده باشد که اگر بخواهیم این پیشنهادها را فیالمجلس مطرح بکنیم باید قبلاً فوریتش تصویب شود با این ترتیب ، یکی این مسأله بود ، دیگر اینکه آقایان فراموش نفرمایند که در برابر قرآن مجید و در برابر مقدسات قسم یاد کردهایم که حافظ قانون اساسی باشیم بنابراین باید تمام جوانب این امر را در نظر بگیریم که یک چنین تصمیمی باقانون اساسی مغایرت ندارد که به این سادگی بنشینیم فوراً یک مسألهای را مطرح بکنیم و فیالمجلس هم دربارهش چنین تصمیمی بگیریم خیال میکنم که طبیعه خوبی برای دوره قانونگذاری مجلس ما نباشد .

رئیس - باتوجه به اینکه وقت نماز نزدیک است و باید برای نماز برویم دونفر اسم نوشتهاند این دونفر هم کوتاه صحبت می کنند ، چون من احساس میکنم که این مطلب هنوز یک مقداری به بحث نیاز دارد و مسأله دوفوریتی مطرح است .

عدهای از نمایندگان - شورای نگهبان باید در این باره نظر بدهد ، آقایان بگیرند .

رئیس - خوب ، وقتی که تشخیص دادیم آنطور عمل میکنم ، دوفوریتش را لااقل باید قبلاً تصویب بکنیم بعد رأی بگیریم که امروز قطعاً نخواهیم رسید و برای فردا میگذاریم ، الان آقای وافی و آقای هادی وقت گرفته اند .

خلخالی - این را نگذارید برای فردا . انجام این کار برای شما افتخار است .
رئیس - چون الان وقت نماز است اینقدر برایش فوریت نمی بینم آقای وافی بفرمائید .

وافی - بسم الله الرحمن الرحيم . تذکری را که بنده میخواستم بدهم این بود که خود امام در یک سخنرانی که چندی پیش کردند تصریح کردند که این اسم گذاری برای مجلس شورای اسلامی هیچ مخالفتی با قانون اساسی ندارد ، برای اینکه در قانون اساسی مادهای وضع نشده است علاوه بر فرمایش دوستان ، خود فرمایش امام که تصریح کردند که این معنی هیچ مخالف قانون اساسی نیست برای ما حجت است . این یک و بعد برادر ما جناب آقای شبستری که فرمودند طرح از آنجا برسد عکس این است . برطبق آئین نامه مجلس ، مجلس بایستی قانونی را تصویب بکند و آنوقت تصویب مجلس به شورای نگهبان برود و شورای نگهبان نظر موافق یا مخالف بدهد .

رئیس - آقای دکتر هادی هم صحبت بفرمایند .

دکتر هادی - پیشنهاد بنده این است که این بحث را به فردا موکول کنیم تا انتخاب تمام اعضای هیأت رئیسه ، برای اینکه اعضای هیأت رئیسه رئیس تنها نیست و ساداسی که همه اعضای هیأت رئیسه انتخاب نشده اند محاق قانونگذاری نخواهیم داشت . والسلام .

۶ - پایان جلسه

رئیس - متشکریم از شورای نگهبان هم تذکری رسیده است که بر مبنای آن تذکر مصلحت می بینم که این بحث را برای جلسه بعد بگذاریم و چون الان موقع نماز است جلسه را ختم می کنیم و جلسه آینده فردا صبح ساعت ۹ خواهد بود .

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

(ساعت سیزده و بیست دقیقه جلسه پایان یافت)

رئیس مجلس شورای اسلامی - اکبر هاشمی رفسنجانی